

Cytostatika

Cytostatika är ett samlingsnamn för en grupp läkemedel som är vanliga vid behandling av cancer. Cytostatika är en form av cellhämmande läkemedel. De används för att ta bort sjukdomen, för att förhindra återfall och/eller för att lindra symtom. Cytostatika skadar cancercellerna och förhindrar att de delar sig och blir fler. Läkemedlen kallas ibland även för cellgifter.

Du kan få cytostatika både före och efter en operation. Du kan också få det som enda behandling. Cytostatika får du direkt i blodet via dropp (intravenöst) eller som tablett. Vid behandling av bukspottkörtelcancer är det vanligt att cytostatika ges intravenöst vid ett tillfälle och/eller tablettbehandling under 14 dagar och sedan görs ett uppehåll på cirka en vecka innan en ny behandling påbörjas. Dessa återkommande behandlingar brukar kallas kurer. Hur många kurer du kommer att få beror på din typ av cancer. Vanligast är att du får behandling under några månader upp till ett år.

Biverkningar

Cytostatika påverkar även friska celler. Därför kan du få biverkningar av behandlingen. Vanliga biverkningar är trötthet, illamående, infektionskänslighet och besvär från hud och slemhinnor. Vilken typ av biverkningar och hur stora besvär du kan få beror på vilka sorters cytostatika som du får och i vilka doser. I dag finns det goda möjligheter att lindra och förebygga biverkningar med hjälp av läkemedel.

- Du får mer information om vilka läkemedel som kommer att användas om du ska få behandling med cytostatika. Den informationen kan du sätta in här.

Att tänka på när du får cytostatika

Cytostatika är läkemedel som är vanliga vid behandling av olika cancersjukdomar. De innehåller ämnen som vår kropp inte känner igen. Kroppen försöker därför bryta ner läkemedlet till vattenlösliga ämnen och göra sig av med dem genom olika kroppsvätskor. Det är kan vara kräkningar, urin, avföring, svett, saliv och utlösning.

Cytostatika kan finnas i kroppsvätskor upp till 72 timmar efter att du har fått läkemedlet. Under den tiden är det viktigt att du är försiktig så att ingen annan kommer i kontakt med dina kroppsvätskor. Detta eftersom cytostatika kan påverka cellerna även hos de som inte genomgår en cancerbehandling, men som kommer i direkt kontakt med dina kroppsvätskor. Därför ska du eller den som hjälper dig alltid använda handskar när kroppsvätskor hanteras under den här tiden.

Hantera cytostatikatabletter säkert

Cytostatikatabletter eller cytostatikakapslar får inte delas eller krossas. Använd sked när du tar tablettorna direkt ur burken, om du inte använder sked ska du ha engångshandskar. Diska skeden direkt efteråt och tvätta händerna. Cytostatikatabletter som inte använts ska lämnas tillbaka till apotek.

När du har varit på toaletten

- Spola två gånger efter toalettbesök.
- Torka upp eventuellt spill, tvätta ytan med rengöringsmedel och vatten. Använd engångstrasor om det går. Lägg avfallet i en plastpåse och släng direkt i sophaneringen.
- Om du använder inkontinensskydd, blöja och/eller stomipåse ska även dessa läggas i en plastpåse och slängas direkt i sophaneringen.
- Eventuella kateterpåsar knyts ihop utan att tömmas. Lägg dem i en plastpåse och släng direkt i sophaneringen.
- Om du använder mulltoalett, utedass, torrtoalett eller liknande ska du strö kalk/toalettströ efter toalettbesök.

Om du har kräcks

Torka upp eventuellt spill. Tvätta ytan med rengöringsmedel och vatten. Använd engångstrasor om det går. Lägg avfallet i plastpåse och släng direkt i sophaneringen.

Om du svettas mycket

Om du svettas mycket inom 72 timmar efter cytostatikabehandling, bör du duscha ofta, byta kläder och sängkläder. Undvik att dela säng med barn under denna tid.

Tvätta direkt

Alla tyger som fått urin, avföring kräkningar eller svett på sig ska tvättas direkt om det går, och helst skilt från annan tvätt. Använd vanligt tvättmedel, Om det inte går att tvätta direkt, kan du blötlägga tvätten eller förvara den i en sluten plastpåse så länge.

Saliv och sex

Använd kondom och undvik kyssar med öppna läppar.